

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 6Co/109/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4410210127
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 09. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2012:4410210127.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a sudkýň JUDr. Marty Polyákovovej a JUDr. Dagmar Podhorcovej, v právnej veci navrhovateľky : W. W., nar. XX.XX.XXXX, bydlisko : M. S., C. XXXX/X, zastúpenej advokátom : JUDr. Peter Koscelanský, advokátom so sídlom Nitra, Fr. Mojtu 24, proti odporcom : 1/ I. T. B., nar. XX.XX.XXXX, bydlisko: F. - B. P., P. XXXX/XX, 2/ V. B., nar. XX.XX.XXXX, bydlisko: F. - B. P., P. XXXX/XX, 3/ L. C., nar. XX.XX.XXXX, bydlisko: F. - B. P., B. XXXX/XX, 4/ L. F., nar. XX.XX.XXXX, bydlisko: F. - B. P., J. P. XX, všetci zastúpení advokátkou : JUDr. Ema Zacharová, so sídlom Nové Zámky, Forgáčova bašta 7, o relatívnu neplatnosť kúpnej zmluvy, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky z 12. marca 2012 pod č. k. 9C/144/2010-148 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v časti náhrady trov konania **m e n í** tak, že navrhovateľka je povinná zaplatiť odporcom v I. - 4. rade náhradu trov prvostupňového konania v sume 1.142,36 eura do 3 dní od právoplatnosti rozsudku JUDr. Eme Zacharovej.

Navrhovateľka je povinná zaplatiť náhradu trov odvolacieho konania odporcom v I. - v 4. rade v sume 149,90 eura do 3 dní od právoplatnosti rozsudku JUDr. Eme Zacharovej.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd zamietol žalobu o relatívnu neplatnosť kúpno predajnej zmluvy. V ďalšej časti rozhodol o náhrade trov konania tak, že navrhovateľku zaviazal zaplatiť odporcom v 1. - 4. rade náhradu trov konania, odporcom v I. a 2. rade po 1.273,85 eura, odporkyniam v 3. a 4. rade po 1.008,25 eura do 3 dní od právoplatnosti rozsudku k rukám ich právnej zástupkyne.

V dôvodoch svojho písomného rozhodnutia poukázal na výsledky vykonaného dokazovania, z ktorého zistil, že navrhovateľka je zapísaná ako podielové spoluvlastníčka nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXX okres Nové Zámky, Obec F., kat. úz. B. P. parc. č. 774 o výmere 1462 m² spolu s odporcami v 1. a 2. rade. Navrhovateľka je podielovou spoluvlastníčkou v podiele 2/4. Odporcovia nadobudli nehnuteľnosť na základe kúpnej zmluvy z 12.07.2007 pod V 4212/2007. Vklad vlastníckeho práva bol povolený správou katastra 13.07.2007. Uvedenou kúpno predajnou zmluvou pôvodné spoluvlastníčky nehnuteľnosti - odporkyne v 3. a 4. rade ako predávajúce odpredali odporcom v 1. a 2. rade predmetnú nehnuteľnosť v podiele 2/4 k celku. Pred uzatvorením kúpno predajnej zmluvy odporkyne v 3. a 4. rade ponúkli navrhovateľke odpredaj spoluvlastníckeho podielu listom zo 04.05.2007 (čl. 34 spisu) ktorý navrhovateľka prevzala 10.05.2007. Odporkyne v 3. a 4. rade vyzvali navrhovateľku, aby sa dostavila do kancelárie JUDr. Emy Zacharovej na uzatvorenie kúpnej zmluvy v lehote do 04.07.2007 s tým, že kúpnu cenu žiadali vyplatiť pri podpise kúpnej zmluvy. Navrhovateľke bolo ponúknuté predkupné právo na kúpu spoluvlastníckych podielov odporkýň v 3. a 4. rade s uvedením kúpnej ceny s presným

označením nehnuteľností a s upozornením, že pokiaľ nemá záujem využiť predkupné právo, aby to oznámila odporkyniam v 3. a 4. rade s tým, že po márnom uplynutí termínu 04.07.2007 odpredajú svoje spoluvlastnícke podiely. Navrhovateľka adresovala JUDr. Eme Zacharovej list z 02.07.2007 (čl. 5 spisu), v ktorom uviedla, že cena odpredávaného podielu je 423.980,- Sk a za uvedenú cenu odkúpi ponúknuté spoluvlastnícke podiely s tým, že všetky poplatky spojené s prevodom nehnuteľností budú hradiť predávajúce. Následne listom z 01.08.2007 opätovne adresovaný JUDr. Eme Zacharovej navrhovateľka uviedla, že svoj spoluvlastnícky podiel sa rozhodla previesť na súčasného užívateľa predmetnej nehnuteľnosti.

Odporcovia v priebehu konania vzniesli námietku premlčania, s ktorou sa prvostupňový súd podrobne zaoberal a zamietajúcu časť rozhodnutia založil na tom právnom základe, že odporcovia sa dovolali vznesenej námietky premlčania. Poukázal na to, že navrhovateľka sa svojim návrhom domáhala relatívnej neplatnosti právneho úkonu, u ktorého je premlčacia doba 3 roky. Vychádzal z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 3Cdo/187/2006, v ktorom Najvyšší súd uviedol, že relatívnu neplatnosť právneho úkonu možno uplatniť aj priamo v Občianskom súdnom konaní v návrhu na začatie konania, ktorý bol riadne doručený účastníkovi proti ktorému dovolanie neplatnosti právneho úkonu smeruje a práve toto bolo vykonané až úkonom súdu. Navrhovateľka podala žalobu na súd dňa 29.06.2010. Kúpnopredajná zmluva bola uzatvorená 12.07.2007 takže 3-ročná premlčacia lehota uplynula od uzatvorenia kúpnopredajnej zmluvy dňom 12.07.2010. Z toho vyplýva, že navrhovateľka síce podala žalobu na súd včas, v lehote 29.06.2010, ale podstatné pri premlčaní je, kedy sa podielový spoluvlastník dozvie, resp. sa do jeho dispozície dostane námietka relatívnej neplatnosti právneho úkonu, čo v danom prípade bol návrh na začatie konania, ktorý odporcovia dostali až 04.08.2010. V ďalšej časti prvostupňový súd poukázal na preklúziu uplatneného nároku navrhovateľky. Uviedol, že okrem premlčacej lehoty má uplatnenie predkupného práva aj ďalšiu lehotu a to prekluzívnu spočívajúcu v prijatí ponuky bez zbytočného odkladu. Aj toto je sankciované zánikom práva. Odporkyne v 3. a 4. rade zaslali ponuku predkupného práva navrhovateľke listom zo 04.05.2007, v ktorom bola navrhovateľka jednoznačne vyzvaná na uzatvorenie kúpnej zmluvy v lehote do 04.07.2007. Navrhovateľka v tejto lehote svoje predkupné právo nevyužila, pretože tým, že 03.07.2007 sa dostavila do Advokátskej kancelárie JUDr. Emy Zacharovej, a pokúšala sa jej odovzdať list z 02.07.2007 v ktorom oznamuje, že prijíma ponuku na odkúpenie spoluvlastníckych podielov, akceptuje kúpnu cenu, žiadnym spôsobom nepreukázala, že má v hotovosti finančný obnos na vyplatenie spoluvlastníkov. Právna zástupkyňa tento list o prijatí ponuky neprevzala. Navrhovateľka napokon svojim listom z 01.08.2007 od kúpy spoluvlastníckeho podielu odstúpila. Odporcovia preto správne namietali preklúziu práva, pretože právo navrhovateľky zaniklo, keď nepreukázala prijatie ponuky v lehotách stanovených Občianskym zákonníkom.

V závere svojho rozhodnutia prvostupňový súd uviedol, že vzhľadom na premlčanie a preklúziu práva sa nezaoberal ďalšími dôkazmi vo veci vykonanými ako sú výpovede svedkov, aj keď ich vykonal a v pôvodnom rozsudku vyhodnotil, pretože v danom prípade sú nepodstatné a nie je potrebné sa nimi zaoberať. V závere svojho rozhodnutia zdôvodnil rozhodnutie o náhrade trov konania, keď odporcom v I. až 4. rade priznal náhradu trov konania v zmysle ust. § 142 ods. 1 OSP. Odporcom v I. a 2. rade priznal náhradu trov konania po 1.273,85 eura a odporkyniam v 3. a 4. rade po 1.008,25 eura, pričom podrobne v dôvodoch písomného rozhodnutia špecifikoval priznanú náhradu trov konania.

Navrhovateľka napadla rozsudok v zákonnej lehote odvolaním. Žiadala, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 220 OSP zmenil tak, že žalobe vyhovie v plnom rozsahu a priznal jej náhradu trov konania. Uviedla, že uvedeným rozsudkom súd prvého stupňa porušil zákon a vo veci vyslovil nesprávny právny názor a svojim postupom v podstate účastníkom odňal možnosť konať pred súdom. Po zrušení veci odvolacím súdom nevy počul účastníkov konania a zaoberal sa vecou iba z pohľadu výsluchu právnych zástupcov. Neumožnil jej právo na záverečný prednes pred rozhodnutím súdu prvého stupňa. Nesúhlasila s názorom súdu o dovolaní sa premlčacej lehoty a preklúzie uplatneného práva. V časti týkajúcej sa premlčania uplatneného nároku uviedla, že sa domáhala relatívnej neplatnosti právneho úkonu v zmysle ust. § 40a Občianskeho zákonníka. Žalobu na súd podala v zákonom stanovenej lehote 29.06.2010. Poukázala na ust. § 133 ods. 2 Občianskeho zákonníka a uviedla, že dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu mimosúdne je bez právneho významu. Ďalej poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR publikované pod R50/85 a R45/86, z ktorých vyplýva, že pokiaľ dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu mimosúdne je bez právneho významu, nemá žiadny zmysel alebo vplyv na to dátum, kedy je žaloba skutočne doručená žalovaným a či sa tak stalo v 3-ročnej lehote.

Právny význam má iba podanie žaloby v tejto lehote na súd a tým je právo na dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu zachované a nie je premlčané. Preto je námietka odporcov o premlčaní irelevantná a názor prvostupňového súdu nie je správny, pretože neplatnosť právneho úkonu môže byť určená len výrokom súdu. Súdny výrok je špecifický prostriedok, ktorým možno vysloviť neplatnosť zavkladovaného právneho úkonu a iba návrh na začatie konania k tomu smerujúci je prostriedkom, ktorým sa možno relatívnej neplatnosti dovolať. Iba v prípade, že neplatnosti právneho úkonu sa týka úkon, ktorý nemusí byť zavkladovaný do katastra nehnuteľnosti, k jeho účinnosti nie je potrebné rozhodnutie štátneho orgánu a v danom prípade, kedy sa oprávnený dovoľáva relatívnej neplatnosti právneho úkonu pred súdom, nastávajú účinky tejto neplatnosti dôjdením prejavu vôle oprávneného adresátom, ktorí sú všetci účastníci a nestačí, aby prejav oprávneného bol doručený iba súdu. V týchto prípadoch má význam doručenie žaloby v 3-ročnej premlčacej lehote všetkým účastníkom konania, ak žalobca nepreukáže pri podaní žaloby, že sa relatívnej neplatnosti domáhal predtým mimosúdne.

K námietke preklúzie navrhovateľka opätovne uviedla, že ponuku na odkúpenie spoluvlastníckeho podielu prijala riadne a včas so všetkými zákonom stanovenými náležitosťami. Poukázala na list zo 04.05.2007, ktorým je odporkyne v 3. a 4. rade ponúkali spoluvlastnícky podiel na odpredaj a vyzývali ju, aby sa dostavila do kancelárie JUDr. Zacharovej na uzatvorenie kúpnej zmluvy v lehote do 04.07.2007. V uvedenom listom je jasne uvedené, dokedy mohla uplatniť svoje predkupné právo, čo aj rešpektovala. Dňa 03.07.2007 sa dostavila do Advokátskej kancelárie JUDr. Zacharovej a pokúšala sa jej odovzdať list z 02.07.2007, v ktorom oznamovala prijímanie ponuky na odpredaj spoluvlastníckych podielov. Ďalej poukázala na nepriame dôkazy, výsluchy svedkov I. U., JUDr. L. U.. V konaní preukázala, že písomne vyhotovenú ponuku sa snažila 03.07.2007 doručiť osobe označenej odporkyňami v liste zo 04.05.2007 a táto osoba ako aj právna zástupkyňa odmietli od nej písomnosť prevziať. Napriek tomu odporkyne v 3. a 4. rade 12.07.2007 uzatvorili zmluvu, ktorou ignorovali jej riadne uplatnenie predkupného práva. Kúpna zmluva bola následne 13.07.2007 pod č. 4212/07 zavkladovaná, čím bolo porušené jej zákonom stanovené právo. Preto aj jej následný list z 01.08.2007 označený ako odstúpenie od kúpy spoluvlastníckeho podielu je bez právneho významu, pretože bolo doručené v čase, kedy už napadnutá zmluva bola uzatvorená a zavkladovaná. Z uvedených dôvodov mala za to, že v konaní uniesla dôkazné bremeno o prijatí ponuky, ktorá sa uskutočnila riadne a včas.

Odporcovia sa písomne vyjadrili k odvolaniu navrhovateľky.

Odporcovia v 1. a 2. rade vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedli, že rozsudok súdu prvého stupňa žiadajú ako vecne správny potvrdiť, pretože navrhovateľka nemala záujem o využitie predkupného práva. Navrhovateľka sa proti nim mohla domáhať, aby jej predali svoj spoluvlastnícky podiel za podmienok, ako ho nadobudli. Zároveň si uplatnili náhradu trov odvolacieho konania.

Odporkyne v 3. a 4. rade vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky uviedli, že navrhovateľka sa zúčastnila spolu so svojim právnym zástupcom pojednávania 16.01.2012, 12.03.2012 a podala písomné vyjadrenie vo veci 20.02.2012. Na pojednávaní 12.03.2012 právni zástupcovia uviedli, že nemajú návrhy na doplnenie dokazovania. Účastníci boli prítomní a súd im nebránil vo vyjadreniach. Súd vyzval účastníkov v súlade s ust. §118 ods. 4 OSP po skončení pojednávania, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu. Navrhovateľka uvedenú skutočnosť využila a za ňu sa vyjadril jej právny zástupca. Neiniciovala svoje ďalšie vyjadrenie k veci. K namietanej časti nesprávneho právneho názoru, týkajúcej sa dovolania relatívnej neplatnosti právneho úkonu nesúhlasili s dôvodmi odvolania navrhovateľky. Uviedli, že dovolanie neplatnosti právneho úkonu je jednostranný hmotnoprávny úkon adresovaný účastníkom právneho úkonu a možno ho urobiť oznámením, alebo námietkou a to aj ústne. Relatívnu neplatnosť možno uplatniť aj priamo v občianskom súdnom konaní v návrhu na začatie konania (prípadne vzájomnom návrhu), ktorý bol riadne doručený účastníkovi, proti ktorému dovolanie sa neplatnosti právneho úkonu smeruje. Pokiaľ ide o dvojstranné a viacstranné právne úkony, musí sa dotknutý účastník dovoľávať neplatnosti voči ostatným účastníkom. Právne účinky dovolania sa neplatnosti právneho úkonu nastávajú okamihom, kedy dôjde účastníkom právneho úkonu dovolanie vo forme oznámenia neplatného právneho úkonu, adresovaného buď druhému účastníkovi, resp. ostatným účastníkom relatívne neplatného právneho úkonu, ak sa dovoľáva neplatnosti tretia osoba, všetkým účastníkom právneho úkonu. Toto právo podlieha premlčaniu v 3-ročnej premlčacej lehote. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, všeobecná trojročná premlčacia doba plynie odo dňa, kedy právo mohlo byť vykonané po prvý raz a táto doba začína plynúť objektívne. Týmto dňom je zásadne deň, kedy bolo možné právo vykonať (podaním žaloby na súde), teda kedy je žalovateľné. V danom prípade to znamená, že nárok uplatniť relatívnu neplatnosť kúpnej zmluvy bolo možné v nasledujúci deň po uzatvorení predmetnej kúpnej zmluvy 13.07.2007, keďže 12.07.2007 bola kúpna zmluva uzatvorená. Nesúhlasili s argumentáciou navrhovateľky, ktorá dôvody svojho odvolania opierala

o rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR R45/86, kde predmetom konania nebol výkon zákonného predkupného práva. V ďalšej časti odvolania, týkajúcej sa využitia predkupného práva navrhovateľkou uviedli, že navrhovateľka im prijatie ponuky neoznámila písomne ani osobne, nejednala s nimi a prípisom z 01.08.2007 oznámila JUDr. Zacharovej, že odkúpi odstupuje. Z uvedeného je evidentné, že nemala záujem o kúpu nehnuteľnosti. Z uvedených dôvodov žiadali, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil a navrhovateľku zaviazal na náhradu trov odvolacieho konania pre odporkyňu v 3. rade vo výške 126,30 eura, odporkyňu v 4. rade vo výške 126,30 eura.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) po zistení, že odvolanie bolo podané účastníčkou konania v zákonom stanovenej lehote (§ 201, § 204 ods. 1 OSP) a odvolanie spĺňa náležitosti § 205 a nasl. OSP byť viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP) a skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvého stupňa, pretože odvolací súd nezistil výnimky v ods. 2 - 7 § 213 (§ 213 ods. 1 OSP) dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné. Prvostupňový súd správne zistil skutkový stav a vec správne posúdil po právnej stránke, preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Odvolací súd vo veci rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania, pretože neboli splnené podmienky pre nariadenie pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 1 OSP.

Podľa § 219 ods. 1 OSP, odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 OSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Potvrdenie rozhodnutia súdu prvého stupňa nevyžaduje, aby sa odvolací súd plne stotožnil s jeho procesným postupom a závermi. Zásadným kritériom je vecná správnosť napadnutého rozhodnutia. Ak má odvolací súd za to, že prvostupňový súd nielen vecne správne rozhodol, ale v odôvodnení sa (úplne) správne argumentačne vysporiadal so skutkovým stavom a právnym posúdením, nemusí vyhotovovať štandardné rozhodnutie (s náležitosťami § 157 ods. 2), ale obmedzí sa len na správnosti preskúmaného rozhodnutia. Využitie tohto oprávnenia získa takmer charakter povinnosti v prípade, ak účastník v odvolaní, ktorého (aj) dôvodmi je odvolací súd viazaný (§ 212 ods. 1 OSP) uvedie úvahy, či už vo väzbe na skutkový stav alebo právne posúdenie, s ktorými sa prvostupňový súd nezaoberal. Veľakrát ide o vyjadrenia, ktoré sú už reakciou na závery prvostupňového súdu, preto logicky predstavujú novú argumentačnú bázu. V tomto smere je potrebné zdôrazniť, že právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ako nedeliteľnej súčasť práva na spravodlivý súdny proces neznamená povinnosť súdu dať odpoveď na všetky argumenty účastníka, ale len na argumenty zásadného významu, t. j. pre vec rozhodujúce. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Ústavný súd SR vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať v ústavnom a zákonom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z článku 46 a nasl. Ústavy a článku 6 ods. 1 Dohovoru. Jedným z týchto princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces (článok 46 ods. 1 Ústavy, článok 6 ods. 1 Dohovoru) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite zdôvodniť (§ 132 a § 157 ods. 1 OSP, m.n.I.ÚS 243/07), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo účastníci uviedli. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 OSP) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Súd pri svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia musí dbať na celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako aj závery boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne a v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Musí vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a ochránených záujmov účastníkov. Správa na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I.ÚS 46/05, II.ÚS 76/07, obdobne Kracka c. Švajčiarsko z 29.04.1993, séria A, č. 254-B, s.49, § 30). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 OSP. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní. Vo svojej ustálenej

judikatúre Ústavný súd zdôraznil, že odôvodnenie rozhodnutia prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m.n.II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011).

Navrhovateľka v odvolaní namietala vady konania uvedené v ust. § 221 ods. 1 OSP, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci. Neuvedla, v čom videla inú vadu konania majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci uvedené v ust. § 205 ods. 2 písm. b/ OSP, iba všeobecne uviedla, že prvostupňový súd porušil zákon a odňal jej možnosť konať pred súdom, pretože ju nevypočul a neumožnil jej záverečný prednes pred rozhodnutím súdu prvého stupňa. Z obsahu tejto vznesenej námietky vyplýva, že navrhovateľka v odvolaní namietala, že jej postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Preto odvolací súd pred tým, ako pristúpil k samotnému preskúmaniu rozhodnutia vo veci samej, zaoberal sa namietanou vadou konania.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f/ OSP, súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie procesne nesprávny postup súdu priečiaci sa zákonu alebo inému všeobecne záväznému právnomu predpisu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka občianskeho súdneho konania. Navrhovateľka túto vadu konania vyvodzovala z toho, že ju súd nevypočul ako účastníčku konania, ani odporcov a zaoberal sa vecou iba z pohľadu výsluchu právnych zástupcov a po skončení pojednávania jej neumožnil právo na záverečný prednes pred rozhodnutím súdu prvého stupňa.

Uznesením Krajského súdu v Nitre z 24.08.2011 pod č. k. 6Co/155/2011-103 odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prvostupňový súd nariadil pojednávanie na 16.01.2012, na ktorom bola navrhovateľka prítomná. Na pojednávaní predniesli svoje návrhy právni zástupcovia účastníkov konania a navrhovateľka potom 20.02.2012 doručila vyjadrenie k veci samej, v ktorom sa podrobne vyjadrila k vznesenej námietke premlčania, k procesnému postaveniu zástupkyne odporcov a zhodnotila dôkaznú situáciu. Na ďalšom pojednávaní 12.03.2012 bola navrhovateľka osobne prítomná na pojednávaní. Účastníci konania podľa obsahu zápisnice boli poučení podľa § 100 ods. 1 a § 118 ods. 2 OSP, na čo reagovali obaja právni zástupcovia. Následne boli účastníci poučení podľa § 120 ods. 4 OSP, pričom účastníci nemali ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. Súd potom vyhlásil dokazovanie za skončené. Po vyhlásení uznesenia sa opätovne vyjadril právny zástupca navrhovateľky a právna zástupkyňa odporcov. Z obsahu zápisnice nevyplyva poučenie podľa § 118 ods. 4 OSP. Z celého kontextu zápisnice je však zrejmé, že prvostupňový súd postupoval v súlade s citovaným ustanovením a vytvoril priestor na zhrnutie návrhov a vyjadrenie k dokazovaniu, čo vyplýva z vyjadrení samotných právnych zástupcov. Preto námietka navrhovateľky, že prvostupňový súd jej odňal možnosť konať pred súdom tým, že jej neumožnil zhrnúť svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu nie je dôvodná. Odvolací súd nepovažoval za dôvodnú ani ďalšiu námietku navrhovateľky ohľadne jej nevypočutia v konaní. Navrhovateľka ako účastníčka konania bola podrobne vypočutá na pojednávaní 20.10.2010. Bola prítomná aj na ďalšom pojednávaní 16.02.2011, kde boli vypočúvaní svedkovia a za navrhovateľku tu kládol otázky jej právny zástupca, ktorý sa vyjadroval k výsluchu jednotlivých svedkov. Prvostupňový súd teda umožnil navrhovateľke sa vyjadriť ku konaniu na pojednávaní a okrem toho, že navrhovateľka sa vyjadrila na pojednávaní, zúčastňovala sa pojednávaniu, doručovala súdu svoje písomné vyjadrenia k veci. Preto ani jej námietka o odňatí možnosti konať pred súdom a porušenie procesného práva odvolacím súdom nebola zistená. Preto odvolací súd dospel k záveru, že prvostupňový súd nezačal svoje konanie vadou konania, spočívajúcou v odňatí možnosti účastníkovi konať pred súdom. Z uvedených dôvodov preto preskúmal rozsudok po vecnej stránke.

Odvolací súd sa plne stotožnil s právnym posúdením veci prvostupňového súdu v otázke premlčania. Navrhovateľka sa domáhala relatívnej neplatnosti právneho úkonu. Z výsledkov vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že žaloba bola podaná na súd 29.06.2010. Bola doručená všetkým odporcom, t. j. účastníkom kúpno predajnej zmluvy 09.08.2010. Právny úkon - kúpno predajná zmluva, bola uzatvorená 12.07.2007 a vklad bol povolený 13.07.2007.

Podľa § 40a Občianskeho zákonníka, ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ust. § 49a, § 140, § 145 ods. 1, § 879, § 859, § 701 ods. 1 a § 741b ods. 2, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ

sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá. Neplatnosti sa nemôže dovolávať ten, kto ju sám spôsobil. To isté platí, ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje dohoda účastníkov (§ 40). Ak je právny úkon v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom o cenách, je neplatný iba v rozsahu, v ktorom odporuje tomuto predpisu, ak sa ten, kto je týmto úkonom dotknutý, neplatnosti dovolá.

Podľa § 100 ods. 1 OSP, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 - § 110). Na premlčanie súd prihliada len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovolá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná, a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Podľa § 140 Občianskeho zákonníka, ak sa spoluvlastnícky podiel prevádza, majú spoluvlastníci predkupné právo, ibaže ide o prevod blízkej osobe (§ 116, § 117). Ak sa spoluvlastníci nedohodnú o výkone predkupného práva, majú právo vykúpiť podiel pomerne podľa veľkosti podielov.

Navrhovateľka svoje odvolanie založila na tom právnom názore, že pre dovolanie za relatívnej neplatnosti právny úkon nie je podstatné, kedy bola žaloba podaná na súd, ale je rozhodujúce rozhodnutie súdu o tom, že určí právny úkon za neplatný, nakoľko toto rozhodnutie je konštitutívnej povahy s účinkami ex tunc. Jedná sa o právny úkon, u ktorého sa nadobúda vlastníctvo vkladom do katastra nehnuteľnosti, pričom poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR publikované pod R 50/85 a R 45/86. Odvolací súd sa s týmto názorom navrhovateľky nestotožnil a poukazuje na najnovšiu rozhodovaciu činnosť nielen Najvyššieho súdu SR, ale i súdu Českej republiky, z ktorého čerpala navrhovateľka. Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí pod sp. zn. 3Cdo/187/2006 jednoznačne uviedol, že právne účinky dovolania sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu (§ 40a OZ) nastávajú okamihom, keď tento prejav vôle dôjde všetkým účastníkom relatívne neplatného právneho úkonu. Právo dovolať sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu podlieha premlčaniu; premlčacia doba je trojročná (§ 101 OZ). Predmetom konania v danej veci, v ktorej dovolací súd vyslovil uvedený právny názor, boli nehnuteľnosti, ktorých vklad bol povolený správou katastra. V rozhodnutí pod sp. zn. 1Cdo/151/2005 Najvyšší súd SR zaujal názor, že relatívnej neplatnosti v zmysle ust. § 40a Občianskeho zákonníka sa možno dovolať rôznymi kvalifikovanými prejavmi, adresovanými účastníkom právneho vzťahu, prípadne aj v občianskom súdnom konaní v rámci návrhu, námietky a pod. Forma dovolania sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu nie je zákonom určená, možno tak urobiť akýmkoľvek spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti o jeho urobení, a možno tak urobiť aj v súdnom konaní, či už v návrhu na začatie konania, alebo vo forme iného procesného úkonu. Relatívnu neplatnosť právneho úkonu možno uplatniť aj mimosúdnym oznámením, pričom sa však vždy musí jednať o výslovný prejav, z ktorého vyplýva vôľa dovolať sa neplatnosti právneho úkonu a tento prejav sa musí dostať do sféry druhého účastníka právneho vzťahu. V danom prípade bola predmetom konania dohoda o prevode členských práv a povinností v bytovom družstve. Najvyšší súd ČR v svojom rozhodnutí pod sp. zn. 30Cdo/2229/2009 z 19.10.2010 vyslovil právnu vetu, že premlčacia doba podľa ust. § 101 OZ začína bežať vždy dňom, kedy došlo k uzatvoreniu právneho úkonu a to i v právnych úkonoch, ktoré k svojej účinnosti vyžadujú rozhodnutie príslušného orgánu, alebo registráciu štátnym notárstvom. Všeobecná trojročná premlčacia doba, ktorá podľa ust. § 101 OZ začína bežať odo dňa, kedy právo mohlo byť vykonané po prvýkrát, začína bežať objektívne. Predmetné právo (nárok) môže byť vykonané, resp. uplatnené v deň, kedy nárok dosiahol vo svojom vývoji najvyššieho procesného štádia, ktorým je právo (nárok) podať žalobu na súde (tzv. actio nata). Toto právo nie je nijak závislé od subjektívnej vedomosti oprávneného subjektu o podstate práva a o jeho výkone (uplatnení). Obdobný právny názor zaujal vo veci Najvyšší súd ČR vo svojom rozhodnutí 32Odo/568/2002, v ktorom riešil otázku porušenia predkupného práva. Uviedol, že k porušeniu práva dôjde už v okamihu, kedy došlo k vzniku právneho úkonu (kúpnej zmluvy), lebo vtedy vznikol právny dôvod (titulus), ktorý je (v riešenom prípade) základom porušenia predkupného práva. Okamih, kedy došlo k porušeniu práva nemožno posudzovať až odo dňa zápisu vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, pretože sa jedná už o modus, ktorým sa úradne završuje súkromnoprávny úkon, a ktorý má právny význam pre prevod vlastníckeho práva (nie však pre právny úkon ako taký). Aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR, publikovaného v Zbierke súdnych rozhodnutí 50/85, na ktoré poukázavala navrhovateľka v dôvodoch svojho písomného odvolania vyplýva, že účinky tzv. relatívnej neplatnosti právneho úkonu nastávajú až vtedy, ak došlo jej uplatnenie druhému účastníkovi (ostatným účastníkom) právneho úkonu. Ak namieta neplatnosť právneho úkonu osoba,

ktorá nebola jej účastníkom, musí byť prejav vôle doručený všetkým účastníkom právneho úkonu a okamihom, kedy tento prejav vôle došiel poslednému z nich.

Navrhovateľka uplatnila relatívnu neplatnosť právneho úkonu žalobou doručenou súdu 29.06.2010, teda v zákonom stanovenej trojročnej lehote. Táto žaloba však bola doručená všetkým účastníkom zmluvy až 09.08.2010. Uvedeným dňom sa im dostal do dispozície prejav vôle navrhovateľky smerujúci k relatívnej neplatnosti kúpnopredajnej zmluvy. Navrhovateľka však svoj nárok na uplatnenie relatívnej neplatnosti kúpnopredajnej zmluvy mohla uplatniť nasledujúceho dňa od jej uzavretia, kedy mohla podať žalobu na súd. Zmluva bola uzatvorená 12.07.2007 a od nasledujúceho dňa navrhovateľka mohla uplatniť svoj nárok na súde. Táto lehota jej uplynula 13.07.2010, do ktorej nebol jej prejav vôle doručený účastníkom kúpnopredajnej zmluvy.

Z uvedených dôvodov sa odvolací súd preto plne stotožnil s názorom prvostupňového súdu o dovolaní sa premlčania zo strany odporcov a preto rozsudok súdu prvého stupňa z týchto dôvodov ako vecne správny potvrdil.

Vzhľadom k tomu, že odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa z dôvodu premlčania, nezaoberal sa ďalej preklúziou, ktorej prvostupňový súd venoval značnú pozornosť, pretože dovolanie sa premlčania nároku bráni súdu vec vecne prejednať.

Podľa § 142 ods. 1 OSP, účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Trovy konania sú výdavky, ktoré vznikajú subjektom konania pri uskutočňovaní jednotlivých procesných úkonom počas konania. Plnia dôležité funkcie pri prevencii a sú zároveň aj sankciou za neúspech v sporovom konaní alebo za chybné vedenie sporového konania. Trovy konania chránia pred šikanóznym vedením sporov a svojvoľným uplatňovaním alebo bránením práva. Za trovy konania sa považujú len tie výdavky, ktoré vznikli od momentu začatia konania do jeho skončenia, resp. ktoré vznikli aj pred začatím konania, ale ich vynaloženie bezprostredne súvisí s konaním.

V sporovom konaní je kritériom pre priznanie nároku na náhradu trov konania miera úspechu vo veci. Miera úspechu závisí od toho, v akom rozsahu súd prevzal žalobný petit do svojho rozhodnutia. Ak súd rozhodol tak, ako bolo uvedené v návrhu, teda návrhu v plnom rozsahu vyhovel, navrhovateľ mal vo veci plný úspech, a teda mu patrí plná náhrada trov konania. Ak účastníkovi nebolo vyhovené v plnom rozsahu, má úspech len čiastočný, teda každý účastník je sčasti úspešný a sčasti neúspešný.

Po prejednaní veci odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa správne priznal žalovaným právo na náhradu trov konania podľa § 142 ods. 1 OSP, ale ich nesprávne vyčíslil.

Vychádzal z § 10 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej ako „vyhláška“), nakoľko ako základ pre výpočet vzal hodnotu nehnuteľnosti v sume 423.980 Sk (14.073,56 eura), pričom uvedený postup považoval odvolací súd za nesprávny, pretože prvostupňový súd mal postupovať podľa § 11 ods. 1 citovanej vyhlášky. Preto odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa, keď dospel k záveru, že trovy právneho zastúpenia sú tvorené tarifnou odmenou a režijným paušálom a vzhľadom na skutočnosť, že pri zastupovaní odporcov išlo o spoločné úkony pre viac osôb, v zmysle § 13 ods. 2 vyhlášky sa základná sadzba tarifnej odmeny znížila od 01. 06. 2010 o 50%. V zmysle § 11 ods. 1 vyhlášky je základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby 1/13 výpočtového základu, nakoľko nebolo možné vyjadriť hodnotu práva v peniazoch. Bolo potrebné vziať do úvahy, že predmetom konania o určenie relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy, v tomto prípade ide o posúdenie, či je právny úkon, teda kúpna zmluva platná alebo nie, teda či nastali účinky relatívnej neplatnosti, čo podľa názoru odvolacieho súdu predstavuje skutočnosť objektívne neoceniteľnú peniazmi. Pri výpočte trov právneho zastúpenia treba preto v uvedenom prípade vychádzať zo základu tarifnej odmeny podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhl. č. 655/2004 Z. z. aj v súlade s ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu SR. Odmena za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2010 činí 110,98 eura (tarifná odmena: 1/13 vymeriavacieho základu pre rok 2010 je 55,49 eura x 4 osoby - 50 % = 221,96 eura - 50 % = 110,98 eura). Tarifná odmena patrí za tieto 4 úkony právnej služby: prevzatie a prípravu zastúpenia zo dňa 18.08.2010 v zmysle § 14 ods. 1 písm. a) vyhlášky, podanie vyjadrenia zo dňa 05.10.2010 v zmysle § 14 ods. 1 písm. b) vyhlášky, účasť na pojednávaní dňa 20.10.2010 a dňa 15.12.2010. Spolu za rok 2010 (4 x 110,98 eura + 4 osoby x (4 x 7,21) = 115,36 eura režijný paušál) je to 559,28 eura. Odmena za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2011 činí 114 eura (tarifná odmena: 1/13 vymeriavacieho základu pre rok 2011 je 57 eura x 4 osoby - 50 % = 228

eura - 50 % = 114 eura). Tarifná odmena patrí za tieto 2 úkony právnej služby: účasť na pojednávaní dňa 16.02.2011 v zmysle § 14 ods. 1 písm. c) vyhlášky a podanie odvolania zo dňa 04.05.2011 v zmysle § 14 ods. 1 písm. b) vyhlášky. Spolu za rok 2011 (2 x 114 eura + 4 osoby x (2 x 7,41 eura) = 59,28 eura režijný paušál) je to 287,28 eura. Odmena za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2012 činí 117,38 eura (tarifná odmena: 1/13 vymeriavacieho základu pre rok 2012 je 58,69 eura x 4 osoby - 50 % = 234,76 eura - 50 % = 117,38 eura). Tarifná odmena patrí za tieto 2 úkony právnej služby: účasť na pojednávaní dňa 16.01.2012 a 12.03.2012 v zmysle § 14 ods. 1 písm. c) vyhlášky. Spolu za rok 2012 (2 x 117,38 eura + 4 osoby x (2 x 7,63 eura) = 61,04 režijný paušál) je to 295,80 eura. Odvolací súd na základe uvedeného vyčíslil trovy konania na 1.142,36 eura.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 a priznal odporcovi v 1. až 4. rade náhradu trov odvolacieho konania po 126,30 eura, za jeden úkon právnej pomoci - podanie vyjadrenia k odvolaniu podľa § 14 ods. 1 písm. b) vo výške 118,67 eura a režijný paušál vo výške 7,61 eura, nakoľko si uvedenú sumu vyčíslila právna zástupkyňa a odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 212 OSP v spojení s § 151 ods. 1 OSP a § 153 ods. 2 OSP. Odvolací súd vyčíslil základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby podľa § 11 ods. 1 vyhlášky na 58,69 eura x 4 účastníci, znížená o 50 % za zastupovanie viacerých účastníkov a režijný paušál vo výške 7,63 eura x 4 účastníci = 147,90 eura.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.